

Webinar introductie aanvullingsspoor Natuur

Alice Paffen, Ministerie van LNV/DG NVLG
Rudolf Haije, Ministerie van LNV/WJZ
Pieter Meijer, Programma Aan de Slag

Versie 1.0 Definitief inclusief spreekteksten

Programma

1. Een quiz: wat weet u al over natuur in de Omgevingswet?
2. Inpassing natuurregels in de Omgevingswet
3. Hoofdonderwerpen natuurregels
 - Gebiedsbescherming
 - Soortenbescherming
 - Bescherming houtopstanden
4. Veranderingen ten opzichte van nu
 - Verschillen met de Wet natuurbescherming
 - Natuur in de omgevingsverordeningen
 - Natuur in het omgevingsplan
5. Afsluiting met antwoorden en uitslag quiz

Sporen van Bever op Tiengemeten. Foto: Pieter Meijer

Vragen? Graag in de chat stellen.

**Vragen kunnen ook gesteld
worden aan het
informatiepunt Omgevingswet:**

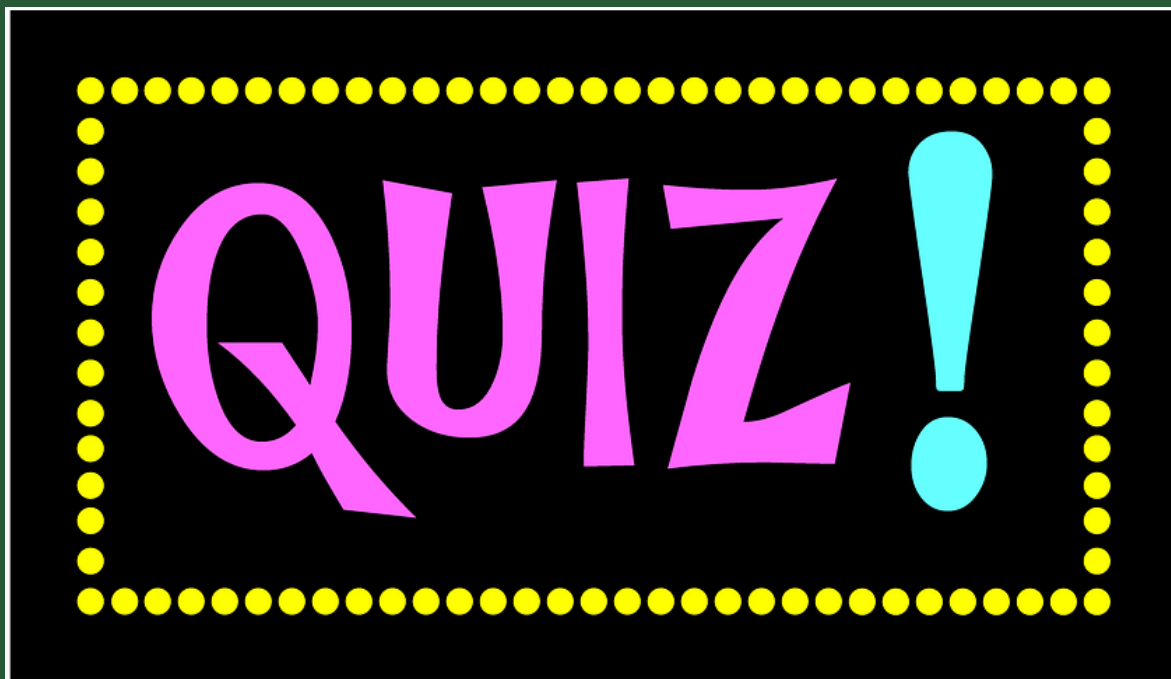
<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/contact/>

Informatie over de Omgevingswet via:

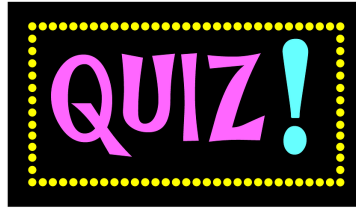
<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/>

Informatie over natuur in de Omgevingswet via:

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/thema/natuur/>

Wat weet u al van natuur en de Omgevingswet
Voordat we aan de slag gaan, testen we eerst jullie kennis
aan de hand van zes vragen.

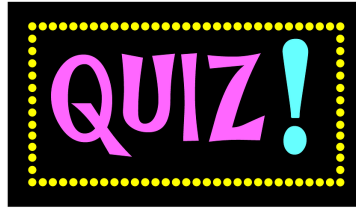
Vraag 1:

Iemand vraagt een omgevingsvergunning aan voor een flora- en fauna-activiteit. Wie mag de omgevingsvergunning verlenen?

- A. Gemeenten
- B. Provincies
- C. Provincies en soms Rijk
- D. Gemeenten, provincies en soms Rijk

Nederland. Braakliggend terrein naast woonwijk.

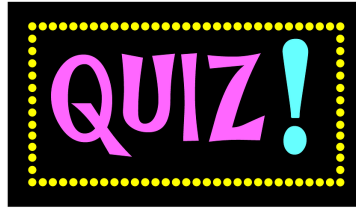
Vraag 2:

Over welk onderwerp zitten geen regels in de Aanvullingswet natuur?

- A. Natura 2000
- B. Soortenbescherming
- C. Bescherming van houtopstanden
- D. Afstemming tussen overheden

Kikker. Foto: Pieter Meijer

Vraag 3:

Wat verandert door de Omgevingswet voor natuur?

- A. Niets
- B. Bevoegdheidsverdeling
- C. Integrale besluitvorming en participatie
- D. Stikstofregels

Sessie in traject "Pilot Omgevingsplan Noordhoek". Implementatie Omgevingswet gemeente Tilburg

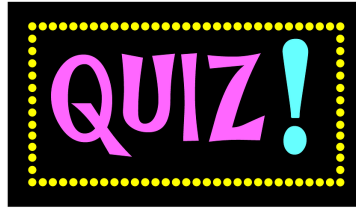
QUIZ!

Vraag 4:

Hoeveel natuurvisies worden er gemaakt onder de Omgevingswet?

- A. Geen
- B. 1
- C. 13
- D. 368

Vraag 5:

Welke minister(s) is/zijn verantwoordelijk voor het aanvullingsspoor natuur?

- A. Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK)
- B. Minister van LNV
- C. Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister van BZK
- D. Minister van BZK

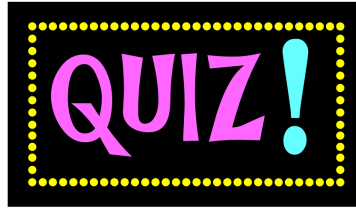
Carola Schouten, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. © Rijksoverheid

Cora van Nieuwenhuizen, Minister van infrastructuur en Waterstaat © Rijksoverheid

Kasja Ollongren, Minister van BZK. Kick Smeets © Rijksoverheid

Vraag 6:

Stelling:
De Omgevingswet zal ervoor zorgen dat vaker dan nu een natuurvergunning verleend kan worden.

- A. Onwaar
- B. Waar

Vrachtverkeer havengebied Adam. Bron: IenM/Beter Benutten

Inpassing natuurregels in de Omgevingswet

Hoofdonderwerpen natuurregels

Veranderingen ten opzichte van nu

Inpassing natuurregels in de Omgevingswet

Vernieuwing stelsel omgevingsrecht

Invoeringsspoor

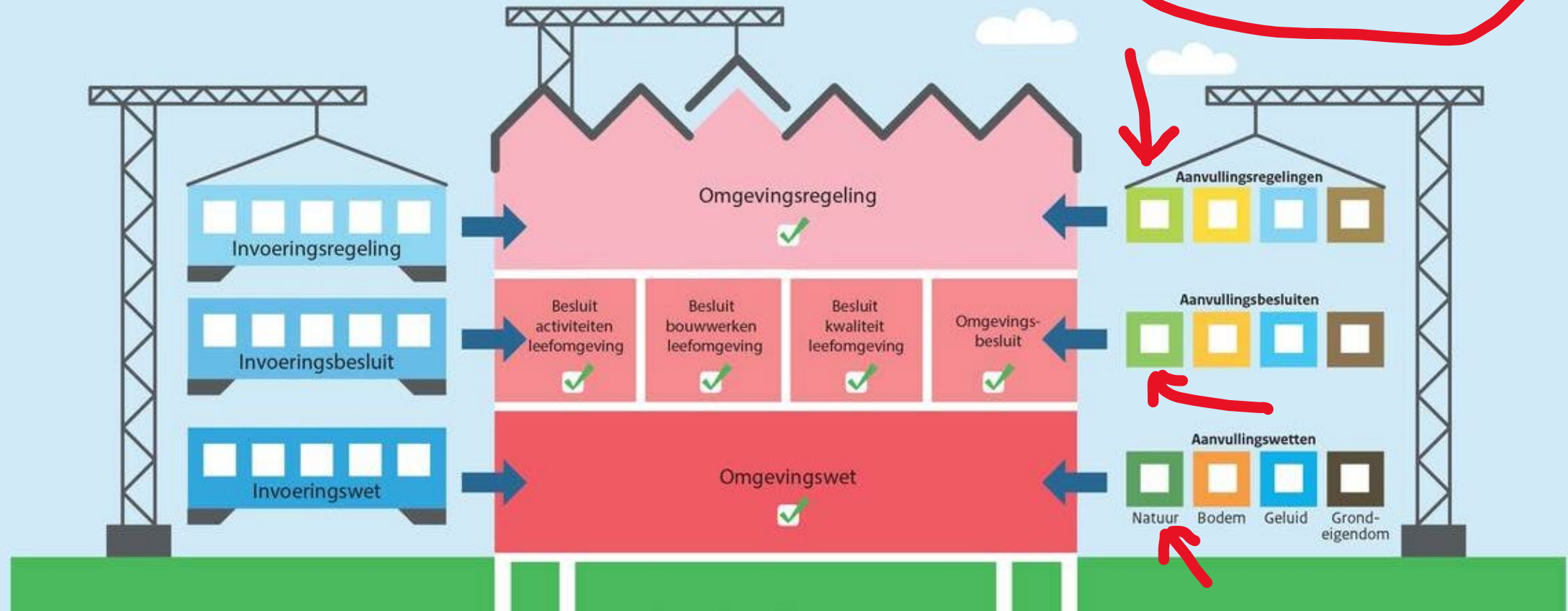
Het invoeringsspoor regelt de overgang van de bestaande naar de nieuwe wet- en regelgeving. Bovendien vult dit spoor het hoofdspoor met enkele essentiële onderdelen aan.

Hoofdspoor

Het nieuwe stelsel bestaat uit de Omgevingswet, vier AMvB's en de Omgevingsregeling. Bij inwerkingtreding gaan het invoerings- en aanvullingsspoor op in het hoofdspoor.

Aanvullingsspoor

De ontwikkeling van wet- en regelgeving in het aanvullingsspoor maakt deel uit van lopende beleidsontwikkelingen op het gebied van natuur, bodem, geluid en grondeigendom.

Hoe gaat dat nu die inpassing van de natuurregels in de Omgevingswet?

De Omgevingswet, de vier algemene maatregelen van bestuur en de omgevingsregeling zijn al gepubliceerd, maar ze zijn nog niet compleet. Alle onderdelen worden nog aangevuld met het Invoeringsspoor en de aanvullingssporen.

Het Invoeringsspoor regelt onder andere de overgang van de bestaande naar de nieuwe wetgeving. Naast de Invoeringswet is er ook een Invoeringsbesluit en een Invoeringsregeling.

Daarnaast zijn er 4 aanvullingssporen: bodem, geluid, grondeigendom en natuur. Deze sporen regelen de overgang van de desbetreffende regelgeving naar de Omgevingswet.

De Wet natuurbescherming wordt met het Aanvullingsspoor natuur geïntegreerd in de Omgevingswet.

Voor elk aanvullingsspoor is er een aanvullings**wet**, een aanvullings**besluit** en een aanvullings**regeling**.

De aanvullingswetten, besluiten en regelingen gaan op in de Omgevingswet op het moment dat deze in werking treedt. De **inwerkingtreding** van de Omgevingswet is voorzien op 1 januari 2022. Over deze datum gaat de minister van BZK nog in debat in het kader van het inwerkingtredings-KB dat aan beide Kamers wordt voorgehangen.

De enige Amvb die **niet** met de natuurregels wordt aangevuld is het **Besluit bouwwerken leefomgeving**. Hierin (Bbl) staan (technische) regels over bouwen, verbouwen en gebruik van bouwwerken.

De natuurregels komen wel terecht in het Omgevingsbesluit (OB).

Dat regelt onder meer welke procedures gelden en welk bestuursorgaan bevoegd gezag is om een omgevingsvergunning te verlenen.

Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) beschrijft hoe overheden regels moeten opstellen en welke regels dat zijn. Dit zijn de instructieregels. Het besluit bevat de beoordelingsregels aan de hand waarvan bevoegd gezagen een vergunningstoets moeten uitvoeren en de inhoud van de instrumenten (zoals bijvoorbeeld wat er moet staan in een aanwijzingsbesluit of beheerplan). Dit besluit richt zich dus vooral tot overheden.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staan de algemene regels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving. Hierin staat bijvoorbeeld welke gevallen vergunningplichtig zijn en welke gevallen vergunningvrij zijn. Dit besluit is vooral gericht op de initiatiefnemer.

De **Omgevingsregeling** is meer uitvoerend en technisch van aard. Hierin staan bijvoorbeeld regels over meet- en rekenmethoden (denk aan Aeries en stikstof), leges en aanvraagvereisten voor vergunningen. Voor natuur is het nieuw dat de aanvraagvereisten in de omgevingsregeling komen te staan. Voor natuur zijn ook in de regeling de **vergunningvrije** gevallen genoemd voor soorten van zowel de vogelrichtlijn als de habitatrichtlijn. Het gaat dan bijvoorbeeld over de bestrijding van schadelijke soorten, het vervoer van zieke en gewonde dieren en handel en bezit.

Stand van zaken vernieuwing stelsel

Hoofdspoor

Omgevingswet: door parlement aanvaard, in Staatsblad (2016)

AMvB's: in Staatsblad (augustus 2018)

Omgevingsregeling: in Staatscourant (november 2019)

Invoeringsspoor

Invoeringswet: in Staatsblad

Invoeringsbesluit: verwerking advies RvS

Invoeringsregeling: consultatiereacties verwerkt, notificatie technische voorschriften loopt

Aanvullingssporen

*Aanvullingswetten bodem, geluid, grondeigendom en **natuur**:* in Staatsblad (natuur: 04/09/2020)

Aanvullingsbesluiten bodem en geluid: verwerking adviezen RvS

*Aanvullingsbesluiten grondeigendom en **natuur**:* aangeboden aan RvS

*Aanvullingsregelingen bodem, geluid, grondeigendom en **natuur**:* consultatie afgerond; verwerking reacties

Stand van zaken vernieuwing stelsel

- Deze dia geeft de stand van zaken weer van het wetgevingsspoor. Alle onderdelen van de Omgevingswet zijn inmiddels gepubliceerd, maar daarmee dus nog niet in werking getreden. Dat gebeurt pas per 1 januari 2022.
- Zoals u ziet is de Aanvullingswet natuur op 4 september gepubliceerd jl. in het Staatsblad.
- Het aanvullingsbesluit natuur ligt momenteel voor advies bij de Raad van State. Na de verwerking van het advies wordt het Besluit gepubliceerd in het Staatsblad.
- Tot slot werken we nog aan de Aanvullingsregeling. Op dit moment zijn we bezig met de verwerking van de consultatiereacties. Publicatie van de Aanvullingsregeling is ook dit najaar voorzien.

Rudolf zal jullie nu meenemen in het inhoudelijke deel.

Voorafgaand wil ik nog opmerken dat, omdat het Aanvullingsbesluit bij de Raad van State ligt, de nummering nog in beweging is. Daarom hebben we in deze dia's geen artikelen genoemd. Zodra de artikelen stabiel zijn, zullen ze worden toegevoegd in de presentatie die te vinden is op de website van het programma aan de slag met de omgevingswet.

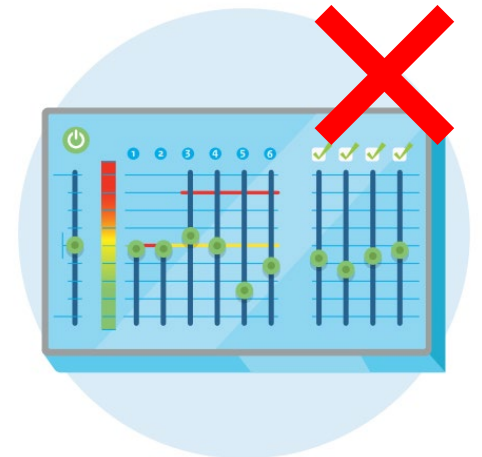

Verbeterdoelen aanvullingsspoor natuur

Bijdragen aan 3 van de 4 verbeterdoelstellingen stelselherziening Omgevingswet:

1. Vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak omgevingsrecht
2. Bewerkstelligen samenhangende benadering fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving
3. Versnellen en verbeteren besluitvorming projecten fysieke leefomgeving

Gezien o.a. Europese context: niet méér afwegingsruimte

Verbeterdoelen aanvullingsspoor natuur

- De integratie van de natuurwetgeving in het stelsel van de Omgevingswet draagt bij aan 3 hoofddoelstellingen van de stelselherziening van het omgevingsrecht.
- De natuurregels krijgen een plek bij de verschillende relevante onderdelen van de Omgevingswet en het begrippenkader en de instrumenten worden maximaal afgestemd op dat van de Omgevingswet.
- Daarmee komt natuur meteen in beeld als we het hebben over beleidsvisies, over de uitvoering van taken en bevoegdheden, over de inrichting van programma's om beleidsdoelen te realiseren, over de eisen waaraan omgevingsverordeningen en omgevingsplannen moeten voldoen. En ook als we het hebben over de op een activiteit toepasselijke algemene regels, de toepasselijke vergunningplichten et cetera.
- Dat vergroot de inzichtelijkheid, de werkbaarheid en ook de integraliteit, de samenhang dus.
- Dat geeft op zich ook een versnelling van de besluitvorming. Door vroegtijdig de natuuraspecten in beeld te brengen en daarmee rekening te houden, wordt voorkomen dat natuur in een later stadium een hindermacht blijkt te zijn, die bij de uitvoering van beleid en bij vergunningverlening vertraging geeft. Daarnaast gelden voor de vergunningverlening onder de Omgevingswet soms iets kortere termijnen dan onder de Wet natuurbescherming.
- De vierde doelstelling van de stelselherziening van het omgevingsrecht, vergroting van de afwegingsruimte, gaat niet op. De specifieke kaders van het natuurbeschermingsregime vloeien voor een belangrijk deel direct voort uit het Europese recht, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn. En deze bepalen ook de ruimte. De ruimte die er nu is, blijft dan ook ongewijzigd.

Aanvullende uitgangspunten

- EU-kaders leidend
 - Beleidsarm:
bescherming, verantwoordelijkheden,
bevoegdheden en instrumenten blijven gelijk (ook
gezien recente stelselherziening Wet
natuurbescherming)
 - Wel inpassing in systeem en 'taal' Omgevingswet
- Is bij Wet natuurbescherming waar mogelijk al op
geanticipeerd.

Aanvullende uitgangspunten

- Een goede doorwerking van het internationale recht staat altijd voorop, en dat geldt dus ook voor de natuur. Op het vlak van de natuur bestaan allerlei internationale verdragen en Europese regelgeving. Dat hangt samen met het grensoverschrijdende karakter van natuur en van het probleem van het verlies aan biodiversiteit, wat wereldwijd speelt. Bij de internationale verplichtingen, kun je denken aan de Vogel- en Habitatrichtlijn, maar ook bijvoorbeeld aan CITES, dat betrekking heeft op de internationale handel in bedreigde soorten.
- De Wet natuurbescherming is pas sinds 2017 van kracht, na een uitgebreide evaluatie. Daarom was er bij de overgang naar de Omgevingswet geen aanleiding om instrumenten, bevoegdheden en beschermingsregels opnieuw tegen het licht te houden. Deze blijven ongewijzigd.
- Maar natuurlijk worden de regels wel ingepast in taal en systeem van de Omgevingswet. Zo is een ontheffing voor handelingen met flora en fauna, een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit geworden. De rijksnatuurvisie wordt onderdeel van de rijksomgevingsvisie. En het beheerplan voor Natura 2000-gebieden geldt als programma in de zin van de Omgevingswet.

Natuur in de Omgevingswet

Hoofdonderwerpen natuurregels

Veranderingen ten opzichte van nu

- Gebiedsbescherming
- Soortenbescherming
- Bescherming houtopstanden

Aan de slag met de Omgevingswet

Hoofdonderwerpen natuurregelgeving

- Waar gaat het over bij het aanvullingsspoor natuur.
- Feitelijk over de onderwerpen die nu geregeld zijn in de hoofdstukken 2, 3 en 4 van Wet natuurbescherming.
- Ten eerste de specifieke regels voor de bescherming van bepaalde natuurgebieden van Europees belang. In het bijzonder de Natura 2000-gebieden.
- Ten tweede gaat om de specifieke beschermingsregels voor dier- en plantensoorten die bedreigd of kwetsbaar zijn, of om andere redenen bijzondere bescherming verdienen.
- En ten derde gaat het om specifieke regels voor het behoud van bossen en kleinere houtopstanden in het buitengebied.
- Het gaat bij deze 3 categorieën om bijzondere regels in aanvulling op de algemene bescherming die de Omgevingswet al voor natuur biedt.
- Daarnaast worden enkele onderwerpen uit hoofdstuk 1 van de Wet natuurbescherming verder uitgewerkt, waaronder de provinciale taak op het vlak biodiversiteit, de zorgplicht voor natuur en rapportages over de staat van de natuur.

Taken en bevoegdheden

Taken en bevoegdheden bij natuur liggen over het algemeen bij provincie en soms bij het Rijk.

Natuur in de Omgevingsvergunning

- Natuur¹ gekoppeld aan andere activiteit: gemeente is vaak bevoegd gezag (zoals bij bouwen), advies en instemming door provincie of Rijk.
- Natuur niet gekoppeld aan andere activiteit: provincie bevoegd gezag (en soms Rijk).
- Initiatiefnemer kan er voor kiezen voor natuur aparte aanvraag te doen.
- Via advies en instemming zijn provincies, en soms Rijk, de bestuursorganen die inhoudelijk oordelen over natuuraspecten.

¹Flora- fauna activiteit, Natura 2000 activiteit

Agent in overleg met een boswachter

Taken en bevoegdheden

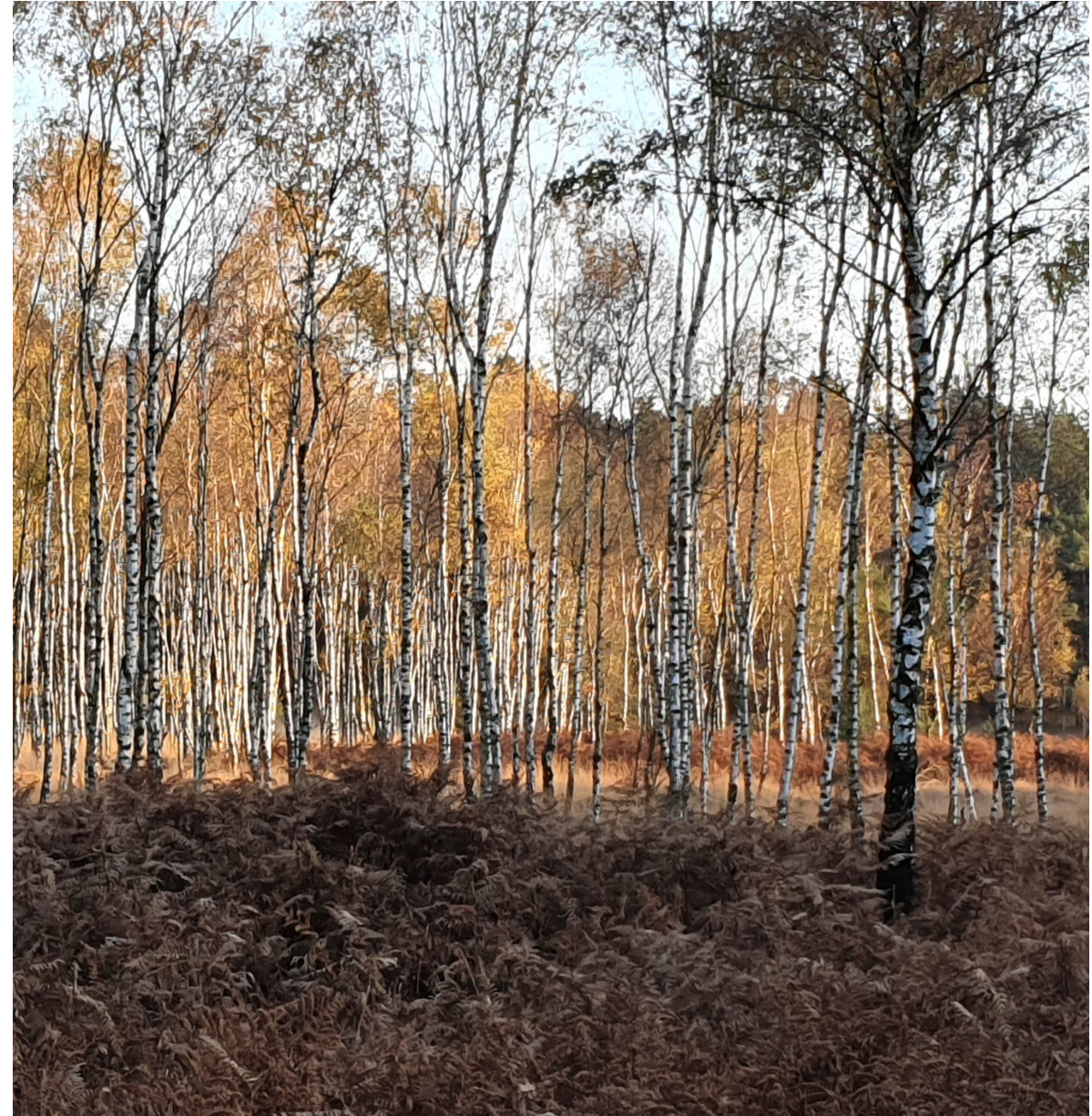
- Al bij de eerste decentralisatie-impuls van de vorige eeuw zijn de nodige taken op het vlak van gebiedsgericht beleid en natuurbescherming bij de provincies neergelegd.
- Bij de decentralisatie-afspraken en het bestuursakkoord natuur onder Rutte I is dat verder doorgezet.
- In beginsel liggen de taken en bevoegdheden op het vlak van de 3 specifieke natuurbeschermingsregimes – gebieden, soorten en houtopstanden – bij de provincies.
- Dat blijft ongewijzigd onder de Omgevingswet.
- De belegging van de specifieke natuurtaken en -bevoegdheden bij de provincies is passend gelet op de schaalgrootte van de natuurlijke systemen en hun bedreigingen. Die vragen een samenhangende aanpak op bovenlokaal niveau.
- De minister van LNV blijft uiteraard systeemverantwoordelijk en in internationaal verband het aanspreekpunt.
- Verder is soms sprake van provincie-overstijgende belangen of activiteiten, waarvoor het Rijk verantwoordelijk is. Denk aan defensie, hoofdinfrastructuur, maar ook aan handel. Bevoegdheden op natuurvlak liggen dan vaak bij de Minister van LNV, maar bij beheer van gebieden kan dat ook de minister van IenW of Defensie zijn.

- Voor de omgevingsvergunningen is vaak ook de gemeente bevoegd gezag, omdat er bij de omgevingsvergunningen voor natuur vaak een samenloop met een niet-natuurvergunning is, zoals de omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit.
- Maar via advies en instemming zijn op het vlak van de bijzondere beschermingsregimes voor natuur gedeputeerde staten van de provincie, soms de Minister van LNV, het bestuursorgaan dat inhoudelijk oordeelt over de natuuraspecten. En zij zijn dan ook naast de gemeente bevoegd tot handhaving voor het natuurdeel van de vergunning.
- Als een omgevingsvergunning voor natuur apart wordt aangevraagd, dan beslist gedeputeerde staten van de provincie zelf. Dat geldt voor een afzonderlijk aangevraagde omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit, een flora- en fauna-activiteit of een combinatie van die twee omgevingsvergunningen.
- Dit wordt geregeld in hoofdstuk 4 van het Omgevingsbesluit.

Gebiedsbescherming: Natura 2000-gebieden

- Aanwijzing gebieden door minister
- Omgevingsvergunning projecten met potentieel significante gevolgen:
 - vergunningplicht
 - vergunningsvrije activiteiten
 - beoordelingsregels vergunning
- Maatregelen
- Programma's: de beheerplannen die nu bestaan per Natura 2000-gebied, worden verplichte programma's
- Plantoets

Natura 2000 gebied "De Campina" bij Oisterwijk. Foto: Pieter Meijer

Gebiedsbescherming: Natura 2000-gebieden

- Hoofdonderdeel van de specifieke regels over de bescherming van bepaalde waardevolle natuurgebieden, zijn de beschermingsregels voor Natura 2000-gebieden.
- Natura 2000-gebieden zijn Vogel- en Habitatrichtlijngebieden die deel uitmaken van het Europese Natura 2000-netwerk. Daarbinnen liggen natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten van Europees belang. Het netwerk moet bijdragen aan de instandhouding van de Europese biodiversiteit.
- De minister van LNV wijst de Natura-2000 gebieden in Nederland aan, inclusief de natuurdoelstellingen, op basis van de kaders van de Vogel- en Habitatrichtlijn.
- De regels over de gebiedsaanwijzing worden gesteld in de Omgevingswet en hoofdstuk 3 van het Bkl.
- Voor de gebieden geldt op grond van de Habitatrichtlijn een strikt beschermingsregime vanuit het voorzorgsbeginsel.
- Projecten en plannen met mogelijke significant negatieve gevolgen voor het gebied moeten op voorhand worden getoetst. Zij kunnen in principe alleen worden toegestaan als er zekerheid is dat het gebied niet wordt aangetast.
- Bij projecten gebeurt deze toets via de omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit. Die is voorzien in artikel 5.1, eerste lid, van de Omgevingswet.
- De bevoegdheid voor vergunningverlening wordt geregeld in hoofdstuk 4 van het Omgevingsbesluit, de beoordelingsregels wordt gesteld in hoofdstuk 8 van het Bkl.
- De vergunningtoets wordt over het algemeen door de provincies gedaan, soms door de minister van LNV.
- Het nieuwe natuurhoofdstuk van het Bal – hoofdstuk 11 – voorziet mede op basis van artikel 5.2 van de Omgevingswet in de aanwijzing van vergunningvrije gevallen.

- Het gaat dan om bepaalde categorieën van activiteiten die zijn getoetst en vervolgens zijn opgenomen in:
 - de provinciale omgevingsverordening of
 - voor het geval de Minister van LNV bevoegd gezag is, een ministeriële regeling.
- Dergelijke vrijgestelde activiteiten kunnen ook worden aangewezen in een op natuurdoelen gericht programma. Dat kan een beheerplan voor een Natura 2000-gebied zijn, maar dat kan ook een gemeentelijk programma zijn, dat mede is vastgesteld door de provincie. Zo'n gemeentelijk programma zou wellicht betekenis kunnen hebben voor bepaalde clusters van activiteiten buiten het Natura 2000-gebied die wel effecten binnen die gebieden hebben.
- Voor plannen voorzien artikel 16.53c van de Omgevingswet en het Bkl in een aparte plantoets. Voor de uitvoering daarvan is het planvaststellende bestuursorgaan verantwoordelijk.
- Voor de gebieden moeten ook instandhoudingsmaatregelen worden getroffen en beheerplannen worden vastgesteld. Die verantwoordelijkheid ligt meestal bij de provincies. Soms bij het Rijk, zoals bij de grote wateren en Defensie terreinen.
- De Omgevingswet voorziet in bijzondere instrumenten, zoals toegangsbeperkingen en gedoogplichten voor feitelijke beschermingsmaatregelen. Deze worden uitgewerkt in hoofdstuk 3 van het Bkl. Hoofdstuk 11 van het Bal zal ook voorzien in de mogelijkheid van provinciale maatwerkregels gekoppeld aan de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden.

Gebiedsbescherming: stikstof

- Spoedwet aanpak stikstof is verwerkt:
 - beperking reikwijdte 'Natura 2000-activiteit'
 - stikstofregistratiesysteem
- Wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering:
 - omgevingswaarde
 - programma
 - regels over monitoring en bijsturing
- Programma Aanpak Stikstof (PAS)-regels geschrapt

Foto gemaakt in Gouda bij de Hollandsche IJssel. Rechts: bedrijf Croda. Aan de overkant ligt een natuursteenbedrijf. Fotograaf: Joost Kehrer

Gebiedsbescherming: stikstof

- Dan een paar woorden over de aanpak van de stikstofoverbelasting van de Natura 2000-gebieden en van de vergunningenproblematiek die het gevolg is van die overbelasting.
- De stikstofaanpak wordt voor een deel buiten dit aanvullingsspoor geregeld in aparte wetten.
- In januari van dit jaar is al de Speedwet aanpak stikstof in werking getreden, die later ook in de Omgevingswet doorwerkt.
- Daarin is de omgevingsvergunningplicht voor Natura 2000-activiteiten beperkt.

Daar worden niet langer activiteiten onder gevat die een mogelijk verslechterend, maar zeker geen significant gevolg hebben.

Verder is voorzien in een soort depositiebank voor de bouw, het stikstofregistratiesysteem.

- Dit leidt overigens nog tot aanpassing van de beoordelingsregels voor de omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en tot nieuwe regels over gegevensverzameling en registers. Die aanpassingen gebeuren in de hoofdstukken 8 en 10 van het Bkl via het aanvullingsbesluit natuur.
- Het kader voor de structurele aanpak van de stikstofproblematiek die het kabinet voorstaat, landt in het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering.

Daarin worden regels gesteld over de doelstelling voor vermindering van de stikstofbelasting van Natura 2000-gebieden – een omgevingswaarde. Regels over een programma om die doelstelling en de doelstelling van natuurverbetering te realiseren. En regels over een systeem van monitoring en bijsturing.

Ook wordt voorzien in een vrijstelling van de vergunningplicht voor bepaalde bouwactiviteiten.

- Daaronder komt ook een amvb voor de verdere uitwerking van de wettelijke elementen. Die uitwerking loopt dus niet mee met het aanvullingsspoor natuur.

In het licht van de nieuwe aanpak worden nu wèl de PAS-regels geschrapt uit het Aanvullingsbesluit natuur.

Gebiedsbescherming: overig

A. Bijzondere nationale natuurgebieden:

- Aanwijzing gebieden
- Beschermingsmaatregelen
- Geen vergunningplicht

B. Nationale parken:

- Criteria aanwijzing
- Geen specifiek beschermingsregime

C. Natuurnetwerk Nederland

- Was al geregeld in Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl)

Nationaal park De Hoge Veluwe. © Rijksoverheid Foto: Rob Poelenjee

Gebiedsbescherming overig

- In het aanvullingsspoor worden in de Omgevingswet en hoofdstuk 3 van het Bkl nog enkele bijzondere gebiedscategorieën geregeld: bijzondere nationale natuurgebieden en nationale parken.
- De bijzondere nationale natuurgebieden hebben vooral een functie als bijzondere gebiedsbescherming uit Europeesrechtelijk is aangewezen, voorafgaand aan de aanwijzing als Natura 2000-gebied. Of als bijvoorbeeld een leefgebied van een soorten buiten een Natura 2000-gebied extra bescherming nodig heeft in het licht van de Europese verplichtingen.
- Er kunnen dezelfde beschermingsmaatregelen als bij Natura 2000 worden ingezet, maar er geldt geen specifieke vergunningplicht.
- Bij de nationale parken gaat het alleen om regels over de aanwijzing van die parken door de Minister van LNV en over de daarbij te hanteren criteria, die moeten borgen dat deze parken aan een bepaalde kwaliteitsstandaard voldoen.

De parken worden voorgedragen door de provincies.

Er geldt voor de nationale parken geen specifiek beschermingsregime via rijksregels. Voor de bescherming moeten provincies en gemeenten terugvallen op het reguliere instrumentarium van de Omgevingswet.

Soortenbescherming: vergunningsplicht

- Aanwijzing vergunningsplichtige flora- en fauna-activiteiten:
 1. Op basis van Vogelrichtlijn te verbieden handelingen
 2. Op basis van Habitatrichtlijn te verbieden handelingen
 3. Verboden handelingen niet-richtlijnsoorten
 4. Bijvoeren, uitzetten
- Aanwijzing vergunningsvrije activiteiten
- Beoordelingsregels 4 onderscheiden groepen

Grutto's in weiland. © Rijksoverheid

Soortenbescherming: vergunningplicht

- In het kader van de soortenbescherming geldt de omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit.
- Het gaat dan om een vergunning voor allerlei handelingen met mogelijke schadelijke gevolgen voor beschermde soorten, zoals vangen, doden, vernielen van nesten, rapen van eieren, plukken van planten en dergelijke. Maar ook bijvoorbeeld over het gebruik van niet-selectieve vangmiddelen.
- Gelet op het grote aantal verschillende handelingen dat daaronder valt, is de bepaling van de reikwijdte van de vergunningplicht voor flora- en fauna-activiteiten in de Omgevingswet aan een amvb overgelaten.
- Die activiteiten worden in het nieuwe hoofdstuk 11 van het Bal aangewezen.
- Het gaat dan om 4 groepen handelingen:
 1. Handelingen die betrekking hebben op vogels en die op grond van de Vogelrichtlijn in beginsel zijn verboden.
 2. Handelingen die betrekking hebben op andere dieren en planten van soorten die op grond van de Habitatrichtlijn in beginsel zijn verboden.
 3. Handelingen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor niet-richtlijnsoorten, ook wel 'nationale soorten' genoemd. Het gaat dan om een basale bescherming voor zoogdieren, reptielen en amfibieën die niet op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan en daarnaast om insecten en planten die bedreigd zijn en die evenmin onder het strikte soortenbeschermingsregime van de Habitatrichtlijn vallen en die baat hebben bij een vergunningplicht.
 4. Tot slot worden als vergunningplichtige flora- en fauna-activiteiten enkele specifieke handelingen aangewezen, zoals het uitzetten van dieren in het wild, en het bijvoeren van groot wild.
- Ook de vergunningvrije gevallen worden daarbij in het Bal aangewezen, zoals bepaalde in provinciale verordening, ministeriële regeling of programma's aangewezen activiteiten die voldoen aan strikte criteria.

- Een belangrijke categorie is de vrijstelling voor veel voorkomende handelingen – zoals groenbeheer of bouwactiviteiten – die worden verricht overeenkomstig een door een overheid, sector of ander maatschappelijk verband opgestelde gedragscode.

Bij handelen overeenkomstig de gedragscode is verzekerd dat wezenlijke schade voor de soorten wordt voorkomen. De gedragscodes die aan de eisen voldoen worden aangewezen in de Omgevingsregeling; voor nu al goedgekeurde gedragscodes geldt overgangsrecht.

- Een andere belangrijke categorie is de vrijstelling van de vergunningplicht voor de bestrijding door de grondgebruiker van dieren of planten van soorten die schade toebrengen aan eigendommen, gewassen of flora- en fauna. Voor in de amvb aangewezen landelijke schadesoorten, wordt de vrijstelling voor schadebestrijding neergelegd in de Omgevingsregeling. Voor andere schade toebrengende soorten gebeurt dat in de omgevingsverordening. De omgevingsverordening kan ook de bestrijding van overlastgevende soorten door gemeenten onder voorwaarden toestaan.

- De beoordelingsregels voor de 4 categorieën flora- en fauna-activiteiten komen in hoofdstuk 8 van het Bkl, waarbij het Europese kader leidend is, maar voor de nationale soorten iets meer ruimte voor vergunningverlening wordt geboden.

- De bevoegdheid voor de verlening van de omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit wordt geregeld in hoofdstuk 4 van het Ob. Over het algemeen zijn gedeputeerde staten bevoegd, soms de minister van LNV.

Soortenbescherming: overig

1. Algemene regels schadebestrijding, populatiebeheer en jacht:

- faunabeheereenheden en -plannen, wildbeheereenheden
- jacht
- grondslag schadebestrijding en populatiebeheer: omgevingsvergunning (schadebestrijding ook aan te wijzen als vergunningsvrije activiteit)

2. Middelen vangen en doden:

- algemene regels
- vergunningsvoorschrift
- gebruik geweer of jachtvogel: omgevingsvergunning jachtgeweer-activiteit en omgevingsvergunning valkeniersactiviteit
- niet selectieve vangmiddelen: omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit

3. Algemene regels handel en bezit (incl. CITES en EU-regels zeehonden en wildklemmen), invasieve exoten en walvisvangst

Grijze zeehonden bij Texel. Foto: Pieter Meijer

Soortenbescherming overig

- Naast regels over de omgevingsvergunning worden in hoofdstuk 11 van het Bal ook algemene regels opgenomen over de jacht. Over de middelen voor het vangen en doden van dieren. En over het de verplichting om bij jacht, schadebestrijding en populatiebeheer te handelen overeenkomstig het faunabeheerplan dat door de faunabeheereenheid is opgesteld en door gedeputeerde staten is goedgekeurd.
- Provincies kunnen bij deze regels deels maatwerk toepassen, maar niet bij jacht. Bij jacht kunnen zij alleen het jachtseizoen sluiten als bijzondere weersomstandigheden dat vergen.
- Voor het gebruik van 2 specifieke middelen voor het vangen of doden van dieren is in de Omgevingswet een omgevingsvergunning voorgeschreven. Dit omdat het gebruik van die middelen bijzondere kennis, kunde en zorgvuldigheid vereist, waarop op voorhand moet worden getoetst.
Het gaat dan om de omgevingsvergunning voor het gebruik van het jachtgeweer, de jachtgeweeractiviteit; en de omgevingsvergunning voor het gebruik van roofvogels, de valkeniersactiviteit. Nu worden dat nog de jachtake en de valkeniersakte genoemd. Deze omgevingsvergunningen voor een jachtgeweeractiviteit en voor een valkeniersactiviteit worden los van andere omgevingsvergunningen aangevraagd, namelijk bij de korpschef en bij RVO.nl. Die uitzondering komt in het Ob.
- Ook de gemeenten hebben een rol: die moeten in hun omgevingsplan een bebouwingscontour jacht aanwijzen waarbinnen het jachtgeweer vanwege het veiligheidsrisico in beginsel niet mag worden gebruikt voor het doden van dieren, ook doden buiten de jacht overigens, bijvoorbeeld in het kader van populatiebeheer of schadebestrijding. Die instructie komt in het Bkl; het verbod om binnen de bebouwingscontour het geweer te gebruiken in het Bal. De provincie kan bij maatwerkregel of voorschrift een uitzondering toelaten op dat verbod.

- Regels over faunabeheerplannen en over faunabeheereenheden en wildbeheereenheden - die bij het opstellen en uitvoeren van faunabeheerplannen een belangrijke taak vervullen - worden gesteld in de Omgevingswet en het Ob. En ook de provincies kunnen hier bij omgevingsverordening regels over stellen.
- In het Bal worden verder algemene regels gesteld over handel en bezit, onder andere ter uitvoering van de CITES-regels. Hier is de minister bevoegd tot maatwerk.

Houtopstanden en hout

- Meldplicht en herbeplantingsplicht bij kap
- Nadere eisen en uitzonderingen bij maatwerkvoorschrift / maatwerkregel
- Algemene uitzonderingen meldplicht / herbeplantingsplicht: o.a. maatregelen Natura 2000 en gedragscode
- Omzetting EU-verordeningen handel in hout en houtproducten

Nederland, Noord Brabant, Gerwen, 21-08-2013. Landschappen, bos met berkenbomen op Brabantse platteland. Foto: Tineke Dijkstra/Hollandse Hoogte

Hout- en houtopstanden

- Het derde hoofdonderwerp waarover de Wet natuurbescherming regels stelt zijn de houtopstanden in het buitengebied.
- Daarvoor geldt een simpel systeem van een meldplicht bij kap en een herbeplantingsplicht na kap.
- Deze regels worden in het Bal overgenomen.
- Wat het buitengebied is wordt door de gemeenten aangeduid door in het omgevingsplan de bebouwingscontour houtkap aan te wijzen.
- In bijzondere gevallen kan de provincie vanwege bijzondere natuurwaarden en landschappelijke waarden de kap verbieden via een maatwerkvoorschrift.
- Uitgangspunt is herbeplanting op dezelfde plek, maar daar kan de provincie via maatwerk een uitzondering op maken.
- De provincies kunnen in de omgevingsverordening verder kwaliteitseisen stellen aan de herbeplanting.
- Voor houtkap in het buitengebied hebben de regels in het Bal een exclusief karakter. Gemeenten kunnen alleen regels stellen vanuit een ander oogmerk, dus niet landschappelijke waarden, natuurwaarden of behoud areaal houtopstanden, wel bijvoorbeeld om redenen van veiligheid. Gemeenten kunnen ook regels stellen over houtopstanden die in het Bal zijn uitgezonderd, zoals bepaalde rijbeplantingen langs wegen, houtopstanden op erven en fruitgaarden.
- In het Bal zijn tot slot ter uitvoering van enkele Europese verordeningen regels gesteld over de handel in hout, ter verzekering van de legale herkomst.
- Deze verzekeren een rechtstreekse doorwerking van de Europese regels.

Natuur in de Omgevingswet

Hoofdonderwerpen natuurregels

Veranderingen ten opzichte van nu

- Verschillen met Wet natuurbescherming
- Natuur in de omgevingsverordeningen
- Natuur in het omgevingsplan

Neststeen. Doordat de huizen tegenwoordig zo goed zijn onderhouden, hebben mussen en gierzwaluwen moeite om plekken te vinden waar ze hun nest kunnen bouwen. Neststenen zijn een moderne oplossing. In IJburg is een voorbeeld te vinden van natuurinclusief bouwen. Hier zijn in een gebouw in de Eva Besnyöstraat een aantal neststenen ingemetseld, waar gretig gebruik van wordt gemaakt door diverse vogels. Foto: Anneke Blokker

Aan de slag met de Omgevingswet

Veranderingen ten opzichte van nu

Kort zal ik samenvatten wat in hoofdlijnen de veranderingen zijn ten opzichte van de huidige situatie en hoe natuur een plek heeft en krijgt in de Omgevingsverordeningen en het omgevingsplan.

Verschillen met Wet natuurbescherming

- Nieuwe ordening
- Nieuwe terminologie: ontheffing → omgevingsvergunning
- Regeling betrokkenheid provincie bij voorgenomen besluiten: Artikel 2.2 Ow
- Goedkeuring gedragscodes → aanwijzing bij ministeriële regeling
- Duur programma's niet meer wettelijk geregeld (wel actualisatieplicht)
- Natuurvisie → omgevingsvisie
- Specifieke zorgplicht (bestuursrechtelijk en strafrechtelijke handhaving)

Renovatie dakisolatie huurwoning Raamsdonksveer. Foto: Riesjard Schropp

Aan de slag met de Omgevingswet

Verschillen met de Wet natuurbescherming

Het belangrijkste verschil is toch wel de ordening:

- Omdat het een nieuw stelsel is, is het in het begin misschien even zoeken waar alles staat. Daarom proberen we aan de hand van voorlichting wat hulp te bieden.
- Het is even wennen, maar de Omgevingswet is logisch opgebouwd door alle regels over onder andere vergunningen, de bevoegdheden en instrumenten en de instructies voor de overheden bij elkaar te zetten.
- Door de natuurregels in dit systeem te integreren, zijn ze meteen in beeld en wordt integrale besluitvorming bevorderd, zowel bij de vergunningverlening als bij visie en planvorming.
- Er hoeft niet meer in een aparte wet naar de natuurregels gezocht te worden.

De nieuwe terminologie van de Omgevingswet levert heel wat scrabblepunten op:

- Rudolf zei het al: de ontheffing wordt een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit en de N2000 vergunning wordt een omgevingsvergunning voor een Natura 2000 activiteit, maar het woord dat de meeste scrabblepunten oplevert is de omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit. Maar ook de omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit levert heel wat punten op. Inhoudelijk verandert echter niets aan de regels, alleen de naam.
- Een andere verandering is dat het beheerplan onder de Omgevingswet onder de (verplichte) programma's is gebracht en dus programma wordt genoemd.

Artikel 2.2. van de Omgevingswet brengt ook een wijziging in hoe we de betrokkenheid van bevoegde gezagen hebben geregeld

- In de Wet natuurbescherming is heel precies geregeld hoe de betrokkenheid van de provincies bij besluitvorming van de minister van LNV vorm krijgt. Zo is nu vastgelegd dat de minister van LNV, voordat ze de gedragscode goedkeurt, overlegt met gedeputeerde staten.

Met artikel 2.2. van de Omgevingswet is dat niet meer nodig. Op grond van dit artikel houdt een bestuursorgaan bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden rekening met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen en stemt zo nodig met de andere bestuursorganen af.

- Wel is in de toelichting bij de Aanvullingswet natuur en het Aanvullingsbesluit natuur aangegeven op welke manier besluitvorming wordt afgestemd met provincies, zodat de afspraken uit het Natuurpact geborgd zijn. De goedkeuring van gedragscodes vindt onder de Omgevingswet plaats via een ministeriële regeling

- Op dit moment worden gedragscodes via een besluit van de minister van LNV goedgekeurd, onder de Omgevingswet wordt dat dus anders.
- Dat gebeurt door in de bijlage bij de regeling een verwijzing op te nemen naar de gepubliceerde gedragscode. De gedragscode is in ieder geval gewoon terug te vinden op de website van RVO, net als nu.

Ook de natuurvisie krijgt een nieuw jasje

- Hoewel de natuurvisie komt te vervallen in zijn huidige hoedanigheid, komt hij in de Omgevingsvisie toch weer terug. De omgevingsvisie bevat namelijk een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en wat het te voeren integrale beleid inhoudt.
- "Integraal" betekent dat steeds de belangen van natuur in het beleid volwaardig moeten worden meegewogen in samenhang met de andere onderdelen van de fysieke leefomgeving. De visie over natuur zit dus gewoon in de Omgevingsvisie.
- Voordeel ten opzichte van de huidige situatie is dat naast Rijk en provincies, nu ook gemeenten een omgevingsvisie moeten opstellen, inclusief natuur dus.

In de Omgevingswet wordt een onderscheid gemaakt tussen algemene en specifieke zorgplicht.

- De Wet natuurbescherming kent alleen de algemene zorgplicht van artikel 1.11.
- De algemene zorgplicht van de Omgevingswet ziet op de hele fysieke leefomgeving, waardoor natuur daar ook onder valt.
- Deze zorgplicht kan, net zoals nu ook het geval is, met een last onder dwangsom worden gehandhaafd.
- De algemene zorgplicht treedt terug als voor een activiteit specifieke regels zijn gesteld.
- Die specifieke regels zijn opgenomen in het Bal: voor natuur voor activiteiten die gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden, voor flora- en fauna en voor houtopstanden.
- Deze specifieke zorgplichten hebben een concretere omschrijving en zijn daardoor strafrechtelijk handhaafbaar.

Natuur in omgevingsverordening

- Regels Natuurnetwerk Nederland en begrenzing
- Bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen
- Vrijstellingen van verbodsbepalingen soorten met voorschriften/regels over middelen, tijd/plaats, etc.
- Regels voor faunabeheerplannen
- Regels voor wildbeheereenheden
- Aanwijzing schadeveroorzakende soorten
- Maatwerkregels over regels Besluit Activiteiten in de Leefomgeving (BAL)

Rotganzen op Texel. © Rijksoverheid. Foto: Rob Poelenjee

De Omgevingsverordening richt zich op de fysieke leefomgeving in de desbetreffende provincie, inclusief natuur dus. Naast direct werkende regels bevat de verordening ook instructieregels over taken en bevoegdheden van gemeenten en waterschappen. Ik loop kort langs wat u in ieder geval over natuur in de omgevingsverordening kunt vinden.

Dat zijn in de eerste plaats de regels over het Natuurnetwerk Nederland, waar provincies verantwoordelijk voor zijn.

- Artikel 2.44 van de Omgevingswet verplicht provincies in omgevingsverordeningen gebieden aan te wijzen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland (NNN).
- Het Bkl bevat in Afdeling 7.3 instructieregels voor provincies ten aanzien van het natuurnetwerk. Instructieregels staan ook nu al in het Barro. Al met de publicatie van het Bkl in 2018 zijn de instructieregels voor het natuurnetwerk opgenomen in het Bkl. Dat is dus niet nu met het aanvullingsbesluit natuur gebeurt.
- De instructieregels schrijven voor dat de provincies de wezenlijke kenmerken en waarden van die gebieden vaststellen en voor de bescherming en verbetering hiervan ook regels stelt.
- De regels moeten niet alleen de achteruitgang van de kwaliteit en de oppervlakte van het netwerk voorkomen, maar ook zorgen voor samenhang tussen de gebieden en tijdige adequate compensatie bij activiteiten.
- Provincies hebben de bevoegdheid om verdergaande eisen te stellen dan voorzien in afdeling 7.3. In hun verordening kunnen provincies hierover instructieregels opnemen voor gemeenten die hiermee rekening moeten houden in hun omgevingsplan.
- Daarnaast kunnen provincies ook nog bijzondere natuurgebieden of bijzondere landschappen aanwijzen, vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden.
- Het Bal geeft provincies de mogelijkheid om in de omgevingsverordening maatwerkregels op te stellen gekoppeld aan de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden en flora- en fauna-activiteiten.

Verder kunnen in de omgevingsverordening vergunningvrije gevallen opgenomen worden

- Het kan gaan om vergunningvrije gevallen voor flora- en fauna-activiteiten en ook voor Natura 2000-activiteiten, zoals dat nu ook al mogelijk is. Hierbij moet uiteraard rekening worden gehouden met de eisen uit de vogel- en habitatrichtlijnen. Zie hierover ook het huidige artikel 2.9 van de Wnb.
- Ook kunnen, als dat op landelijk niveau niet al is gebeurd (Canadese gans, houtduif, kauw, konijn, vos en zwarte kraai), in het kader van provinciale schade- en overlastbestrijding soorten aangewezen worden waarvoor het verbod om opzettelijk te doden of te verstoren, etc. niet geldt.
- Het moet wel gaan om soorten die niet in hun voortbestaan worden bedreigd. Ook hiervoor zijn in het Bal kaders opgenomen, die verzekeren dat de vrijstellingen worden verleend overeenkomstig de vereisten van de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn).
- Ook kunnen in de omgevingsverordening middelen, installaties, methoden of vervoermiddelen aangewezen worden waarvoor de verbodsbepalingen om deze middelen te gebruiken niet gelden.
- Over Faunabeheereenheden- en plannen en wildbeheereenheden kunnen provincies eveneens aanvullende regels stellen, zodat rekening gehouden kan worden met regionale bijzonderheden en omstandigheden.
- En zoals Rudolf ook al zei, kunnen provincies over de herplantplicht en de vereisten waaraan meldingen moeten voldoen bij omgevingsverordening maatwerkregels stellen.
- Met een maatwerkregel kan worden afgeweken van paragraaf 11.3.2. van het Bal, tenzij anders is bepaald.

Natuur in het omgevingsplan

- Evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De gemeente stelt in het omgevingsplan regels over activiteiten. Dit kan alleen als het Rijk of de provincie die activiteiten niet al heeft geregeld
- Regels over houtopstanden binnen de bebouwde kom
- Regels houtopstanden buiten bebouwde kom onder voorwaarden of met ander oogmerk
- Grenzen (bebouwde kom en nabijheid bebouwde kom) waarbinnen niet gejaagd mag worden
- Rekening houden met instructieregels in omgevingsverordeningen over natuurnetwerk
- Rekening houden met Natura 2000-gebieden. Voor omgevingsplan moet een passende beoordeling worden gemaakt

Nederland, Gelderland, Culemborg, juli 2007. Een sloot bij de ecologische wijk EVA-Lanxmeer te Culemborg.
Foto Henri Cormont/inZicht-foto.

Natuur in het omgevingsplan

- Het omgevingsplan regelt allereerst een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarnaast kan de gemeente in het omgevingsplan regels stellen over activiteiten. Dit kan alleen als het Rijk en de provincie die activiteiten niet al heeft geregeld in een van de AMvB's of in de omgevingsverordening.
- Bij het opstellen van het omgevingsplan hebben gemeenten dus te letten op de regels over natuur in de omgevingsverordening en wat al is geregeld op landelijk niveau en in de instructieregels van het Bkl.
- Om te beginnen hebben gemeenten de instructie dat in het omgevingsplan de bebouwingscontour houtkap wordt aangewezen. Binnen die bebouwingscontour gelden niet de regels over houtopstanden van afdeling 11.3 van het Bal en kunnen gemeenten dus zelf regels stellen over het vellen of herplanten van houtopstanden.
- Zoals we al gezien hebben, kunnen provincies bij maatwerkregels nadere regels stellen, of verdergaande uitzonderingen op de meld- en herbeplantingsplicht toelaten.
- Ook voor de jacht moet in een omgevingsplan een bebouwingscontour aangewezen worden. Daarbinnen mag niet worden gejaagd met een jachtgeweer.
- Vanzelfsprekend hebben gemeenten rekening te houden met de regels in de omgevingsverordening over het natuurnetwerk Nederland en de regels over aangewezen bijzondere natuurgebieden of landschappen. De inhoud van die regels nemen gemeenten op hun beurt weer op in het omgevingsplan.
- In omgevingsplannen moet uiteraard ook rekening worden gehouden met Natura-2000 gebieden en de effecten daarop. De in het omgevingsplan toebedeelde functies en activiteiten moeten op voorhand worden getoetst op mogelijke significante negatieve gevolgen voor het Natura 2000-gebied en kunnen in principe alleen worden toegestaan als het gebied niet wordt aangetast.

Van bescherming naar actieve natuurontwikkeling

Natuur als onderdeel van integrale plannen

- Natuur in de Omgevingsvisies
- Natuur in Omgevingsplannen en Omgevingsverordening

Natuur en “positieve gezondheid”

- Positieve invloed natuur op de mens in directe woonomgeving
- Welbevinden en stressreductie
- Natuurinclusief bouwen

Natuur en klimaatadaptatie

- Vergroening verhard opp. t.b.v. infiltratie
- Meer groen in de stad tegen hittestress

Natuurinclusieve landbouw

- Transitie naar duurzame landbouw
- Bescherming Natura 2000 gebieden

Neststeen. Doordat de huizen tegenwoordig zo goed zijn onderhouden, hebben mussen en gierzwaluwen moeite om plekken te vinden waar ze hun nest kunnen bouwen. Neststenen zijn een moderne oplossing. In IJburg is een voorbeeld te vinden van natuurinclusief bouwen. Hier zijn in een gebouw in de Eva Besnyöstraat een aantal neststenen ingemetseld, waar gretig gebruik van wordt gemaakt door diverse vogels. Foto: Anneke Blokker

Aan de slag met de Omgevingswet

Dit zijn de regels vanuit de passieve bescherming van natuur. Bekijk het ook eens op een actieve manier!

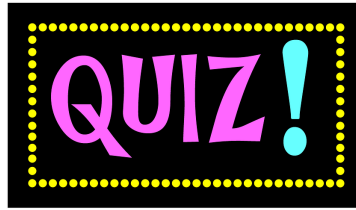
- Het omgevingsplan is onder de Omgevingswet meer dan een bestemmingsplan. Het heeft een veel bredere reikwijdte. De regels van een omgevingsplan gaan over de gehele fysieke leefomgeving en zijn het resultaat van een integrale afweging. Dat betekent dat de regels vanuit verschillende terreinen, zoals water, erfgoed, infrastructuur en geluid en dus ook natuur, onderling op elkaar zijn afgestemd en bijeengebracht.
- Dat biedt de kans om meer aandacht te besteden aan de natuur en de mogelijkheden die er zijn om maatschappelijke problemen op een natuurinclusieve manier op te lossen. Denk bijvoorbeeld aan hittestress in steden en wateroverlast ten gevolge van klimaatverandering. Tegelijkertijd draagt meer natuur in de gemeente bij aan de gezondheid en het welzijn van burgers en geeft het recreatiemogelijkheden. Maar bovenal draagt het bij aan herstel van natuur en biodiversiteit dat een op zichzelf staande belangrijke opgave is.
- Bij het nadenken over natuur in omgevingsplannen kun je ook nog op een andere manier kijken. Bij alle activiteiten die we ondernemen hebben we na te gaan of deze effecten hebben op natuur en of een omgevingsvergunning wel verleend kan worden. Door op een actieve manier met natuurbescherming om te gaan en er een betere staat van de natuur gecreëerd wordt, hoeft het natuurbeschermingsrecht minder te knellen en ontstaat er meer ruimte voor ontwikkelingen. Zo kan een natuurinclusieve manier van renoveren en bouwen helpen om effecten op bepaalde soorten te voorkomen. Bijvoorbeeld door bij het bouwen rekening te houden met broedseizoen, gebruik van materialen en aanleg van groen of simpelweg nestkastjes te integreren in gevels of daken kunnen we ervoor zorgen dat we minder effect hebben op beschermde soorten zoals gierzwaluwen, huismussen en vleermuizen in de bebouwde kom. Bovendien kan door natuur meer te integreren in activiteiten onnodige vertragingen door procedures etc. voorkomen worden.

- De gemeente Deventer heeft bijvoorbeeld onder de Crisis -en herstelwet het bestemmingsplan “tuinen van Zandweerd” opgesteld waarin een checklist natuurinclusief bouwen is opgenomen waarin is bepaald dat minimaal een aantal punten moet worden behaald om een gebouw te mogen bouwen.
- Participatie kan helpen om tot creatieve ideeën te komen voor een natuurinclusief omgevingsplan. Ik wens iedereen dan ook veel creativiteit bij de uitvoering van deze mooie klus.

A graphic featuring the word "QUIZ!" in a stylized font. The word "QUIZ" is in a vibrant pink color, and the exclamation mark is in a bright cyan color. The text is centered within a black rectangular box. This box is surrounded by a border of small yellow dots, which is itself set against a larger dark green background.

QUIZ!

De juiste antwoorden.....

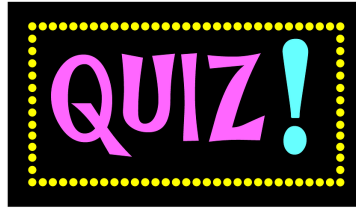
Vraag 1: Iemand vraagt een omgevingsvergunning aan voor een flora- en fauna-activiteit. Wie mag de omgevingsvergunning verlenen??

- A. Gemeenten
- B. Provincies
- C. Provincies en soms Rijk**
- D. Gemeenten, provincies en soms Rijk

Het gaat namelijk om een enkelvoudige aanvraag om een Omgevingsvergunning voor een flora-en fauna-activiteit. Bij een meervoudige aanvraag waarbij een natuurvergunning en een bouwvergunning nodig is, kan ook de gemeente omgevingsvergunning verlenen, maar moet wel voor advies en instemming naar provincies of Rijk gaan.

Nederland. Braakliggend terrein naast woonwijk.

Vraag 2:

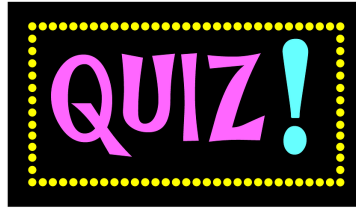
Over welk onderwerp zitten geen regels in de Aanvullingswet natuur?

- A. Natura 2000
- B. Soortenbescherming
- C. Bescherming van houtopstanden
- D. Afstemming tussen overheden**

We hebben gezien dat dat te maken heeft met artikel 2.2. Ow.

Kikker. Foto: Pieter Meijer

Vraag 3:

Wat verandert door de Omgevingswet voor natuur?

- A. Niets
- B. Bevoegdheidsverdeling
- C. Integrale besluitvorming en participatie**
- D. Stikstofregels

Integrale besluitvorming en participatie is een belangrijk uitgangspunt uit de Omgevingswet zelf. De stikstof regels veranderen niet door de omgevingswet, maar door het aparte wetsvoorstel Stikstofreductie en Natuurverbetering. Uiteindelijk komen deze regels ook in de Omgevingswet terecht.

Sessie in traject "Pilot Omgevingsplan Noordhoek". Implementatie Omgevingswet gemeente Tilburg

QUIZ!

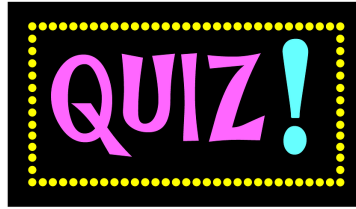
Vraag 4:

Hoeveel natuurvisies worden er gemaakt onder de Omgevingswet?

- A. **Geen**
- B. 1
- C. 13
- D. 368

Hoewel antwoord D ook had gekund, want natuur maakt onderdeel uit van de Omgevingsvisie en die moet door zowel Rijk, provincies als gemeenten worden opgesteld.

Vraag 5:

Welke minister(s) is/zijn verantwoordelijk voor het aanvullingsspoor natuur?

- A. Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)**
- B. Minister van LNV
- C. Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister van BZK
- D. Minister van BZK

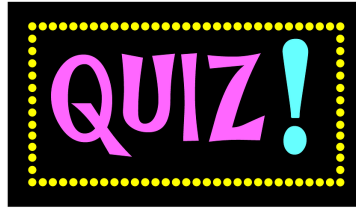
Carola Schouten, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. © Rijksoverheid

Cora van Nieuwenhuizen, Minister van infrastructuur en Waterstaat © Rijksoverheid

Kasja Ollongren, Minister van BZK. Kick Smeets © Rijksoverheid

Vraag 6:

Stelling:
De Omgevingswet zal ervoor zorgen dat vaker dan nu een natuurvergunning verleend kan worden.

A. Onwaar

B. Waar

Of een natuurvergunning verleend kan worden is afhankelijk van het effect op de natuur en die regels zijn niet veranderd.

Vrachtverkeer havengebied Adam. Bron: IenM/Beter Benutten

Vragen?

**Vragen kunnen gesteld
worden aan het
informatiepunt Omgevingswet:**

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/contact/>

Informatie over de Omgevingswet via:

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/>

Informatie over natuur in de Omgevingswet via:

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/thema/natuur/>

Volgend Webinar: Verdieping aanvullingspoor natuur

Woensdag 11 november 10.00 – 11.00 uur

Wensen voor te behandelen onderwerpen graag bij evaluatie aangeven.

Dank voor uw aandacht!

